

ಅಡ್ಡನಾಸ್ಯೇಶನ್ (NOAA) ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ನೇರವಿಂದ, GPS ಅಂದರೆ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಅವಗಳ ಒಂದಾಟದ ಮಾರ್ಗ, ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಲಿಚಿತವಾಗಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬಹುದು. 1994ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಟ್ಟರ್‌ನಿಂದ ಹೊಮ್ಯುವ ತರಂಗ ಮತ್ತು GPS ತಾಣಗಳನ್ನು, VHF (Very high frequency) ಮತ್ತು UHF (Ultra high frequency) ಮೂಲಕ ಡೌನ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗ್ಲೋಸ್ ಅಲ್ಲದ ಇವುರ್ಜಾವ್ಯಾಟ್, ಇರಿಡಿಯಮ್, ಗ್ಲೋಬಲ್‌ಸ್ವಾರ್ವ್ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೇರ ಹೊಬ್ಬೆಲ್ ಪ್ರೋನ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೆಳಿ, ಪ್ರಾಣಿ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ಲಿಚಿತ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈಗ ಜಿಜಿಟ್‌ಸ್‌ ಬದಲಿಗೆ ‘ಜೆಲ್‌ಎಸ್’ ಅಂದರೆ ‘ಗ್ಲೋಬಲ್ ಲೋಕೇಶನ್ ಸ್ನಿಂಗ್’ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಒಳಗೊಂಡ ಬಂದಿದ್ದು ಆಯಾ ದೇಶ – ಭಾರತ ಟ್ರೀಡಿಂಗ್‌ನೇಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ರಿಯಲ್ ಟ್ರೀಡಿಂಗ್ ಪ್ರಾಣಿ ಇರುವ ಚಾಗದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಸ್ತೇಮ್‌ಸ್‌ ಸಂದೇಶದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊಬ್ಬೆಲ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ತಂತ್ರ-ಪ್ರಯೋಜನ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಚಿವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರೇಡಿಯೋ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿ ಹೊದಲ ಬಾಗಿಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು 1976ರಲ್ಲಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗಷ್ಟೇ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಅಮೆರಿಕದ ಮೀನು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಚಿವಿ ವಿಭಾಗದ ಐ-ಮೆಕ್ಸನ ತಂತ್ರಜ್ಞರು, ಏರಡು ಜಿಂಕೆ, ಮೂರು ನೀಲಗಾರ್ಫ್ಯಾ, ಒಂದು ಕಾಡುಹಂಡಿ, ಏರಡು ಕಡವೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಏಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ರೇಡಿಯೋ ಕಾಲರ್ ತೊಡಿ, 1976ರಿಂದ 80ರವರೆಗೆ ಅವಗಳನ್ನು ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ನಯರ ಒಂದು ಅನೇ, ಸಿಹ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗೆ ಕಾಲರ್ ತೊಡಿ ಅವಗಳನ್ನು ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ, ಕಂಪನಿಯ

ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು.

1983ರಲ್ಲಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ನ ಮೊಸೆಲ್‌ಸ್ ಸಂಕೇರ್ಣದ ಕೇಂದ್ರದ ತಂತ್ರಜ್ಞರು, ನವರುಚಂಬಲ್ ನದಿಯ 12 ಘರಿಯಾಲ್ ಮೊಸೆಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಾಲರ್ ತೊಡಿ ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಅದಾದ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಾಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಲಿತಜ್ಞ ಉಲ್ಲಾಸ ಕಾರಂತರೆ ಕ್ರನಾಟಕದ ಕಾಡಿನ ಹಲಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ರೇಡಿಯೋ ಕಾಲರ್ ತೊಡಿ ಪ್ರಯೋಗ ಹೊಗಂಡರು. ಕಾಡಿನ ಹಲಿಗೆ ಅರವಳಿಕೆ ನೀಡಿ, ರೇಡಿಯೋ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಟ್ಟರ್ ಇರುವ ಕೊರಳಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹುಲಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಟ್ಟರ್‌ನಿಂದ ಹೊಮ್ಯುವ ರೇಡಿಯೋ ತರಂಗಗಳನ್ನು ರಿಃವರ್‌ ಇರುವ ಅಂಟನಾದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸಿ, ಹುಲಿ ಎಮ್ಮೆ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ, ನಿದಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ, ಮರಗಳ ಜೊತೆ ಅಟವಾಡತ್ತಿದೆಯೇ, ಬೆಂಟೆಗೆ ಮುದುಕಾಟ ನಡೆಸಿದೆಯೇ... ಸರಕಧ್ಯ ಗುರುತು ಹಾಕುತ್ತಿದೆಯೇ... ಎಂಬೇಲ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನ ನಡೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಗಳಿದ ಕಾರಂತರಿಂದ ಪಾರ ಹೇಳಿಕೊಂಡ NCTA (National Tiger conservation Authority) ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಚಿವಿ ವಿಜಾಪುನ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯೋ ಕಾಲರ್ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಒಳಗೊಂಡ ಶುರುಮಾಡಿದರು.

ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಟ್ರಾಕ್‌ಟಿಂಗ್

‘ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಟ್ರಾಕ್‌ಟಿಂಗ್’ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ ವಿಧಾನ. ಕಾಡಿನ ವಿಧಿ ಭಾಗಗಳ ವಸ್ತುಪ್ರಾಣಿ ಸಳಬಾರದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ಏರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸರಾಸರಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ರಿಮೇಟ್ ಸ್ನಿಂಗ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳನ್ನು ಮರಗಳಿಗೇ ಅಥವಾ ಕೃತಕ ಹೋದರೆ ಕಂಬಗಳಿಗೇ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳಿರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋದಾಗ ಇನ್‌ಫ್ರಾರೆಡ್ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ